
Inauguracja obchodów w województwie warszawskim 500-iej rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika.

Notatki Płockie 16/3-62, 33-34

1971

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Inauguracja obchodów w województwie warszawskim 500-ej rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika

W dniu 5 kwietnia 1971 r. odbyło się w Warszawie — w sali Prezydium WRN — plenarne posiedzenie Wojewódzkiego Komitetu Frontu Jedności Narodu poświęcone programowi obchodów w województwie warszawskim przypadającej w 1973 r. 500-nej rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika. W czasie obrad, które prowadził przewodniczący WK FJN — członek Rady Państwa Henryk Szafranski, wygłosił okolicznościowy referat prof. dr Stanisław Berezowski. Nad projektem programu i referatem wywiązała się ożywiona dyskusja, w której zabrało głos wielu mówców, m. in. z Płocka inż. mgr Jakub Chojnacki, prezes Towarzystwa Naukowego Płockiego i mgr Kazimiera Kawa, dyrektor Liceum im. Marszałka Stanisława Małachowskiego.

Wojewódzki Komitet Kopernikowski (zorganizowany w dniu 23 lutego 1971 r. pod przewodnictwem prof. dr Stanisława Berezowskiego) wysunął następujące zadania na lata 1971—1973: akcja ciągła — prowadzona w ciągu najbliższych 3 lat; akcje jednoroczne — zaproponowane na pojedyncze lata.

W ramach akcji ciągłej mają być m. in. ufundowane ze środków społecznych 42 „gabinety kopernikowskie” dla szkół osiągających najlepsze wyniki w pracy dydaktyczno-wychowawczej. Niektóre budowane lub rozbudowywane w latach 1971—1973 szkoły podstawowe, licea ogólnokształcące i technika mają otrzymać imię Mikołaja Kopernika. Przewiduje się urządzenie obserwatorium astronomicznego w XIV-wiecznej wieży Liceum im. Stanisława Małachowskiego w Płocku. Będzie prowadzona akcja tzw. „naboru kopernikowskiego” na kierunki studiów ważne dla gospodarki województwa. Popierane będą kierunki matematyczno-fizyczne w liceach ogólnokształcących. Będą zarządzane młodzieżowe sesje, seminaria, konkursy, wycieczki itp. popularyzujące postać i działalność Kopernika oraz mające na celu zainteresowanie młodzieży i starszego społeczeństwa sprawami nauki, techniki i rozwoju gospodarczego województwa warszawskiego. W ramach realizacji czynów społecznych będą ulepszone i porządkowane trasy komunikacyj-

Prof. dr Stanisław Berezowski — przewodniczący Wojewódzkiego Komitetu Kopernikowskiego, członek Tow. Naukowego Płockiego.

ne przy turystycznym szlaku kopernikowskim, szczególnie w powiatach naszego województwa graniczących z województwem olsztyńskim (Żuromin, Mława, Przasnysz, Ostrołęka) oraz graniczących z województwem bydgoskim (Gostynin, Płock, Sierpc, Żuromin).

W ramach akcji jednorocznych na rok 1971 przewiduje się m. in. objęcie 80 tysięcy młodzieży tegoroczną „Olimpiadą Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym” ze szczególnym zwróceniem uwagi na osiągnięcia naukowe, tech-

niczne i ekonomiczne kraju. Będzie kontynuowany i rozszerzony udział młodzieży harcerskiej z województwa warszawskiego w akcji „Frombork 1001”.

W roku 1972 ma być zorganizowana przez Wyższą Szkołę Nauczycielską w Siedlcach se-

sja popularno-naukowa poświęcona problematyce kopernikowskiej.

W roku 1973 województwo warszawskie będzie uczestniczyć w obchodach ogólnokrajowych 500-nej rocznicy urodzin Kopernika oraz urządzi szereg własnych imprez.

Głos w dyskusji Prezesa Towarzystwa Naukowego Płockiego Jakuba Chojnackiego

W sierpniu 1970 r. uczestniczyłem w XIII Międzynarodowym Kongresie Nauk Historycznych w Moskwie. Jego obrady odbywały się w gmachu Uniwersytetu im. Łomonosowa, którego reprezentacyjny hall jest ozdobiony między innymi wieńcem młowideł ściennych przedstawiających podobizny ludzi z różnych narodów i kontynentów, kórzy położyli niekopalne zasługi dla nauki światowej.

W tej galerii portretów najwybitniejszych uczonych zauważyłem dwoje przedstawicieli naszego narodu: Marię Skłodowską-Curie i Mikołaja Kopernika, którego z pewnością można nazwać największym polskim uczonym w minionym tysiącleciu dziejów naszej Ojczyzny. On też najbardziej rozślawił w świecie imię Polski.

Nic przeto dziwnego, że Organizacja Narodów Zjednoczonych ogłosiła rok 1973 rokiem obchodów kopernikowskich w skali światowej. Stąd też i my w kraju i na Mazowszu szczególną uwagę przykładamy do zbliżającej się 500-nej rocznicy urodzin naszego genialnego astronoma. Wyrazem tego jest m. in. dzisiejsze pleharnie posiedzenie Wojewódzkiego Frontu Jedności Narodu.

Kopernik dokonał rewolucji w poglądach na budowę wszechświata i dał początek nowej astronomii. Przełom kopernikowski zrewolucjonizował wszystkie gałęzie nauki i założył podstawy rozwoju nowożytnej cywilizacji. W latach 1971—1973 cała Polska złożyła hołd twórcy tego przełomu.

W obchodach jubileuszowych będą uczestniczyć w szczególnie sposób miejscowości bezpośrednio związane z życiem wielkiego astronoma: Toruń, Kraków, Olsztyn i Frombork. Nie zabraknie w nich również i udziału Mazowsza. Jako jeden z przedstawicieli tego regionu — Towarzystwo Naukowe Płockie włącza się także w obchody kopernikowskie i pragnie podać do wiadomości zespół tematów, którym zamierza poświęcić specjalną uwagę, pamiętając o swym regionalnym charakterze oraz o fakcie, że Ziemia Płocka bezpośrednio sąsiaduje z województwem bydgoskim, że Płock z Toruniem niejednokrotnie w ciągu dziejów łączyły wspólne sprawy. Tematy te mogą nasaczyć treścią regionalną obchody kopernikowskie na Mazowszu i obudzić żywsze zainteresowanie ich przebiegiem.

NICOLAI COPERNICI TORINENSIS DE REVOLUTIONIBUS ORBIUM COELESTIUM, Libri VI.

Habes in hoc opere iam recens nato, & aedito, studiose lector, Motus stellarum, tam fixarum, quam erraticarum, cum ex veteribus, tum etiam ex recentibus observationibus restitutos: & novis insuper ac admirabilibus hypothesibus ornatos. Habes etiam Tabulas expeditissimas, ex quibus eosdem ad quoduis tempus quam facillime calculare poteris. Igitur eme, lege, frue.

Αγαπίστητος ἄλλοις ἄξιον.

**Norimbergae apud Ioh. Petreum,
Anno M. D. XLIII.**

Karta tytułowa pierwszego wydania dzieła Mikołaja Kopernika „De revolutionibus orbium coelestium” z r. 1543. Jeden z 80 zachowanych egzemplarzy w świecie (w tym 12 w Polsce) znajduje się w zbiorach Biblioteki im. Zielińskich TNP. Egzemplarz ten posiada kartę z wykazem błędów drukarskich, która w wielu innych egzemplarzach zaginęła.

Do takich tematów można zaliczyć następujące:

- 1) Osobiste związki Kopernika z Mazowszem i Mazowszanami (1473—1543).

Już po pierwszym posiedzeniu Wojewódzkiego Komitetu Kopernikowskiego w dniu 23 lutego 1971 r., w którym brałem udział, wyszukano w Bibliotece im. Zielińskich Towarzystwa Naukowego Płockiego materiały potwierdzające związki Mikołaja Kopernika z ludźmi pochodzącymi z Mazowsza. Tak np. jednym z nich był Szymon z Sierpca,